

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ

Кафедра мовознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення кафедри мовознавства
26 серпня 2024 року,
протокол № 1 .

Завідувачка кафедри, докторка філологічних
наук, професорка

Ольга НАГОРНА

26 серпня 2024 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ФРАЗЕОЛОГІЯ»

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки**

РОЗРОБНИК

Завідувачка кафедри мовознавства, д.пед.н.,
професорка

Ольга Нагорна

26 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

26 серпня 2025 року

м. Хмельницький
2025

**Освітньо-професійна програма «Бакалавр філології.
Германські мови та літератури (переклад включно, перша – англійська)»
за спеціальністю 035 Філологія
спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань 03 Гуманітарні науки
(<http://www.univer.km.ua/kafmov>)**

Назва навчальної дисципліни	ФРАЗЕОЛОГІЯ
Викладач	Лекції, практичні заняття, залік: Нагорна Ольга Олександрівна (http://www.univer.km.ua/kafmov)
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: o_nagorna@univer.km.ua (під доменом univer.km.ua) Профіль у соціальних мережах: Facebook https://orcid.org/0000-0003-1848-4368
Інформаційні ресурси	Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус №4, вул. Проскурівська, 57, ауд. 213. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації: згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Цілі та особливості навчальної дисципліни	<p>Курс «Фразеологія» спрямований на вивчення особливостей фразеології на сучасному етапі розвитку англійської мови. Метою курсу є удосконалення навичок активного вживання фразеологізмів в англійській мові та ознайомлення студентів з найбільш вживаними та найпоширенішими ідіомами, які використовуються в процесі живого спілкування. Зміст дисципліни також передбачає вивчення фразеологізмів пов'язаних зі сферами майбутньої діяльності студентів та сучасних підходів до концептуального аналізу фразеологічних одиниць. Актуальність даного курсу полягає в тому, що даний аспект англійської мови перебуває в стані динамічного розвитку і, саме тому, ґрунтовно тлумачення семантики фразеологізмів дає змогу з'ясувати доречність вживання тих чи інших фразеологізмів в комунікативних ситуаціях, що безперечно, удосконалює рівень мовленнєвої компетенції студентів.</p> <p>1.2. Основні завдання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановити критерії, за якими фразеологізми відрізняються від вільних словосполучень (цілісність значення, стабільність складу, відтворюваність у готовому вигляді); - здійснювати структурно-семантичний аналіз фразеологізмів; - встановлювати джерела виникнення сталих виразів; - аналізувати національно-марковані компоненти у складі ідіом. <p>1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні типи ФО (ідіоми, фразеологічні єдності, сполучення, вирази); - етимологію фразеологізмів (загальномовні, запозичені, античні джерела)
--	---

	<p>тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> - шляхи утворення ФО; - функціонування ФО. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ідентифікувати фразеологізми; - проводити компонентний аналіз; - добирати адекватні відповідники при перекладі; - адаптувати фразеологізми залежно від цільової аудиторії; - ефективно працювати зі спеціалізованими фразеологічними, етимологічними словниками; - помічати та усувати мовну надмірність (плеоназми), порушення цілісності виразу або неправильне вживання компонентів стійкого звороту.
<p>Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p>Інтегральна компетентність (ІК) ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК) ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК) ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються. ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. ПР 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.</p>
<p>Місце дисципліни в логічній схемі (Передреквізити і постреквізити навчальної)</p>	<p>Курс навчання – 4-й семестр. Тип дисципліни – вибіркова. Для успішного опанування дисципліни студенти повинні володіти знаннями навчальних дисциплін: Практичний курс основної іноземної мови, Практична граматики основної іноземної мови, Основи теорії мовної комунікації</p>

дисципліни)				
Обсяг навчальної дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин, у тому числі, самостійної роботи – 54 години, лекційних занять – 6 годин, практичних занять – 30 годин.			
Форма навчання	Денна			
Мова викладання	українська, англійська			
Формат вивчення навчальної дисципліни	Офлайн/онлайн: лекції, практичні заняття, виконання самостійної роботи, консультації, залік тощо. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.			
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю	Години (лекції / практичні / СРС)	Тема	Методи навчання та форми поточного контролю	Максимальна кількість балів
	2/4/10	Предмет і завдання фразеології	Робота з підручником, довідковою літературою, індивідуальні завдання, дискусійні питання, презентація	Лекція - 5 Практичне заняття заняття – 5 СРС – 4
	2/4/10	Типи фразеологізмів	Робота з підручником, довідковою літературою, виконання тестових завдань	Лекція - 5 Практичне заняття заняття – 5 СРС – 4
	2/10/14	Етимологія фразеологізмів	Робота з підручником, довідковою літературою, індивідуальні завдання, презентація, переклад текстів	Лекція - 5 Практичне заняття заняття – 5 СРС – 4
	10/10	Шляхи утворення фразеологізмів	Робота з підручником, довідковою літературою, переклад, слухання записів	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 4
	8/10	Етнокультурна специфіка англійських фразеологізмів	Робота з підручником, довідковою літературою, дискусійні питання, індивідуальні завдання, презентація	Практичне заняття заняття – 5 СРС – 4
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної	1. Баран Г. В. Фразеологія англійської мови: теорія і практика. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2011. 152 с. 2. Беляєва О. М. Фразеологія англійської мови: навчальний посібник. Полтава: ПДМУ, 2021. 124 с.			

<p>дисципліни</p>	<p>3. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з фразеології сучасної англійської мови. Вінниця: Нова Книга, 2003. 128 с.</p> <p>4. Квеселевич Д. І. Англо-український фразеологічний словник. Київ: Освіта, 2006. 448 с.</p> <p>5. Коротун О. О. Фразеологія англійської мови: навчально-методичний посібник. Рівне: РДГУ, 2018. 110 с.</p> <p>6. Медведєва Л. М. Англійські прислів'я та приказки. Київ: Вища школа, 2004. 238 с.</p> <p>7. Нагорна О. О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. м. Одеса, 2008. 21 с.</p> <p>8. Moon R. Fixed Expressions and Idioms in English: A Corpus-based Approach. Oxford: Clarendon Press, 1998. 352 p.</p> <p>9. Fernando C. Idioms and Idiomaticity. Oxford: Oxford University Press, 1996. 284 p.</p> <p>10. Cowie A. P. Phraseology: Theory, Analysis, and Applications. Oxford: Oxford University Press, 2001. 272 p.</p>
<p>Методи навчання та форми поточного контролю</p>	<p><i>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Фразеологія» (розміщені в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</i></p> <p>Під час практичних занять застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) словесний метод; 2) практичний метод; 3) інтерактивний метод; 4) презентація; 5) експрес-опитування; 6) пояснювально-ілюстративний метод; 7) написання словникових диктантів; 8) читання тематичних текстів та виконання завдань до них; 9) вивчення на пам'ять ФО; 10) аудіювання.
<p>Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття</p>	<p>Здобуття балів за пропущені практичні заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (у новій редакції), затверджене рішенням Вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р №523/25. (https://surli.cc/qkkomi).</p> <p>Завдання та формат виконання визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Фразеологія» (розміщені в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни «Фразеологія» та в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php)</p> <p>Залік усно-письмовий. Структура білету включає виконання лексико-граматичного тесту, усне висловлювання з теми.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>1. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (у новій редакції), затверджене рішенням Вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р №523/25. (https://surli.cc/qkkomi).</p>

	2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (в редакції рішення вченої ради ХУУП імені Леоніда Юзькова від 27 червня 2024 року, протокол №17, уведеного в дію наказом від 27 червня 2024 року № 449/24) (https://surl.lu/beyqoj)
Порядок отримання додаткових балів	Студент може отримати додаткові бали за участь у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо, за публікацію наукової статті за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://surl.lu/hmoqck)
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (https://surl.li/gtmyls)
Зворотній зв'язок	<ol style="list-style-type: none"> 1) Під час аудиторних занять, консультацій. 2) За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті.